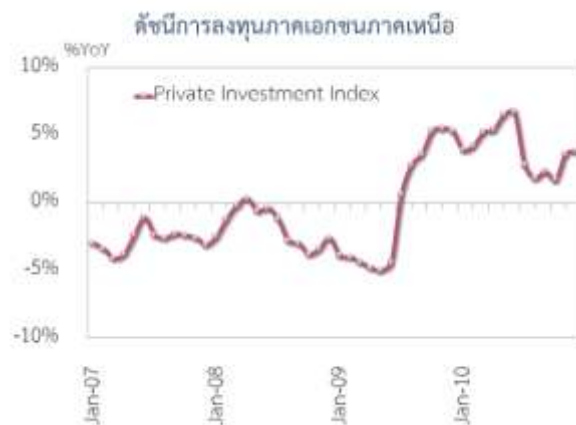

แนวโน้มเศรษฐกิจภาคเหนือปี 2554¹

นายณวรา สกฤต ณ มรรคา
เศรษฐกรอาวุโส ส่วนเศรษฐกิจภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

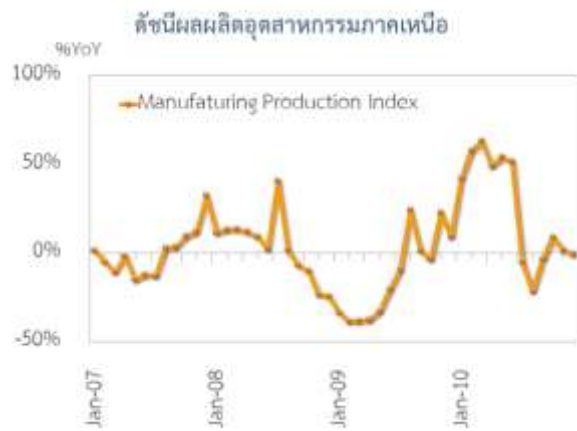
แรงส่ง

เศรษฐกิจภาคเหนือปี 2553 เร่งตัวจากปีก่อนตามทิศทางเศรษฐกิจของประเทศ เครื่องชี้เศรษฐกิจด้านต่างๆ ขยายตัวในเกณฑ์สูง และเริ่มกลับมาอยู่ในสภาวะปรกติ ผลจากภาวะการหดตัวของอุปสงค์ต่างประเทศในปีก่อน (2552) คลี่คลายลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การส่งออกเร่งตัวอย่างมากในช่วงไตรมาส 1-3 ขณะที่การใช้จ่ายภาคเอกชนเร่งตัวจากปีก่อน ตามรายได้จากภาคเศรษฐกิจจริงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคเกษตร อุตสาหกรรมการค้า และการก่อสร้าง ประกอบกับธุรกิจที่ประสบปัญหายอดขายหดตัวในปีก่อนวางกลยุทธ์กระตุ้นยอดขายโดยนำสินค้ารุ่นใหม่ที่ตรงกับความต้องการผู้บริโภคออกสู่ตลาด จัด Promotion ที่ดึงดูดใจ ลดเงื่อนไขการผ่อนชำระ และอุดหนุนดอกเบี้ย โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการเร่งขยายสินเชื่อของสถาบันการเงินเพื่อครองส่วนแบ่งตลาด ประกอบกับนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเป็นพิเศษทำให้อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ ช่วยกระตุ้นให้ความต้องการใช้จ่ายให้เติบโตขึ้น ด้านการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวตามการก่อสร้างเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคเหนือมีอุปสงค์ในที่อยู่อาศัยและอาคารเพื่อการพาณิชย์ที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง ทั้งอุปสงค์จากประชากรในพื้นที่และจากจังหวัดอื่น ประกอบมาตรการกระตุ้นจากภาครัฐทำให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ฟื้นตัวอย่างชัดเจน การใช้จ่ายภาครัฐมีบทบาทสำคัญในช่วงครึ่งแรกของปี โดยเฉพาะงบประมาณจากโครงการไทยเข้มแข็งเร่งเบิกจ่ายอย่างต่อเนื่อง ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในช่วงที่การบริโภคและการลงทุนอยู่ระหว่างการฟื้นตัว ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจอัตราเงินเฟ้อเร่งตัวจากราคาสินค้ากลุ่มอาหารเป็นสำคัญจากผลผลิตที่ลดลง ด้านอัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับข้อมูลจำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินฝากขยายตัวต่อเนื่องตามเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว

¹ ข้อมูลที่ปรากฏในบทวิเคราะห์นี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนโดยเฉพาะ ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย

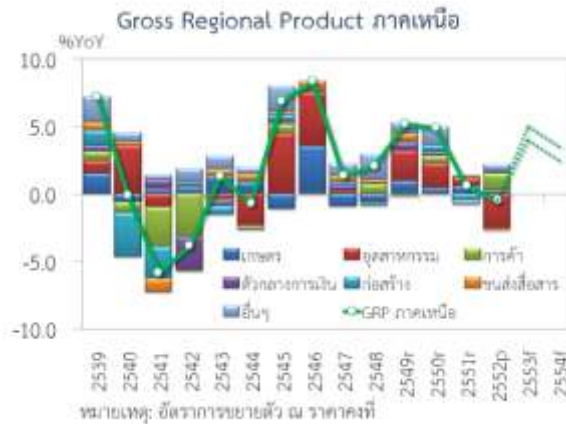
สำหรับภาคเศรษฐกิจจริง (real sector) ภาคเกษตรกรรม รายได้เกษตรกรขยายตัวดี ราคาผลผลิตปรับขึ้นตามปริมาณผลผลิตพืชที่ลดลงเพราะความแห้งแล้งจากเอลนีโญในช่วงต้นปี การระบาดของแมลงศัตรูพืชและอุทกภัยช่วงปลายปี รวมทั้งแนวโน้มราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่อยู่ในเกณฑ์ดี ผลจากการเกิดภัยธรรมชาติในหลายแหล่งผลิต ขณะที่ราคาปุ๋ยสัตว์เพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ที่มีต่อเนื่อง ภาคอุตสาหกรรม ผลผลิตเร่งตัวมาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมส่งออกที่ restock ทำให้มีคำสั่งซื้อกลับมาอย่างรวดเร็ว ประกอบกับปีก่อนฐานต่ำทำให้อัตราขยายตัวอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนอุตสาหกรรมผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศเริ่มขยายตัว โดยเฉพาะหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และหมวดวัสดุก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยว ฟื้นตัวค่อนข้างช้าเพราะได้รับผลกระทบจากหลายปัจจัย ทั้งปัญหาหมอกควัน ปัญหาเก้าภูเขาไฟในยุโรป การชุมนุมทางการเมือง การแข็งค่าของเงินบาท และอากาศที่หนาวเย็นในยุโรปทำให้สนามบินบางแห่งระงับการบิน ภาวะการท่องเที่ยวมาเริ่มปรับตัวดีขึ้นในช่วงปลายปี หลังจากสถานการณ์การเมืองสงบต่อเนื่องมาช่วงหนึ่ง รวมทั้งแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่เริ่มมีทิศทางฟื้นตัวชัดเจนขึ้น

แนวโน้ม

เศรษฐกิจภาคเหนือปี 2554 เริ่มต้นปีด้วยแรงส่งจากช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีก่อน คาดว่าเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านต่างๆ จะปรับเข้าสู่แนวโน้มปกติ ทำให้การคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจภาคเหนือ

ไม่สูงเช่นปีก่อน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเครื่องชี้ในแต่ละภาคเศรษฐกิจพบว่า มีแรงสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโตต่อไปได้ ทั้งระดับราคาสินค้าเกษตรที่อยู่ในเกณฑ์ดี ผลผลิตอุตสาหกรรมที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ภาคการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัว ปัจจัยดังกล่าวจะสนับสนุนอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการบริโภคและการลงทุนให้เข้มแข็งมากขึ้น และสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจภาคเหนือในระยะต่อไป ขณะที่แรงกระตุ้นด้านการคลังและอุปสงค์ต่างประเทศจะยังมีบทบาทสำคัญแต่อาจไม่มากเท่าปีก่อน ประเด็นสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจมีดังนี้

ภาคเกษตรกรรม ภาพรวมผลผลิตพืชปี 2554 คาดว่าเพิ่มขึ้นตามราคาปีก่อนที่พุ่งสูง และผลจากปริมาณน้ำสำรองในเขื่อนภูมิพล สิริภักดิ์ และน้ำตามธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น ตามปริมาณฝนที่ตกหนักจากปรากฏการณ์ลานีญาช่วงปลายปีก่อน ทำให้ปริมาณน้ำมีเพียงพอต่อการเพาะปลูกในช่วงต้นฤดูแล้ง ส่งผลให้การพยากรณ์ผลผลิตข้าวนาปรังของภาคเหนือปรับเพิ่มขึ้น ด้านแนวโน้มราคาสินค้าเกษตรคาดว่าจะอยู่ในเกณฑ์ดีตามราคาในตลาดโลก ประกอบกับแนวโน้มราคาพลังงานเพิ่มขึ้นผลักดันให้ราคาพืชพลังงานปรับขึ้น แนวโน้มราคาพืชสำคัญ เช่น ราคาข้าวคาดว่าจะยังอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากผลผลิตประเทศคู่แข่งหลายประเทศ เช่น อินเดีย และปากีสถาน ประสบภัยธรรมชาติและยังใช้มาตรการห้ามส่งออก แต่ราคาที่เกษตรกรได้รับอาจไม่เพิ่มขึ้นมากนักเนื่องจากสต็อกข้าวในประเทศยังมีมาก ราคาอ้อยคาดว่าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากแหล่งผลิตสำคัญของโลกลดลง เช่น ออสเตรเลีย และบราซิลได้รับความเสียหาย ด้านการผลิตปศุสัตว์สำคัญ (สุกร ไก่เนื้อ และไข่ไก่) คาดว่าเพิ่มขึ้นผลจากราคาปีก่อนที่มีแนวโน้มที่ดี ประกอบกับอุปสงค์ในประเทศและความต้องการส่งออกมีต่อเนื่อง ประเด็นความเสี่ยงของภาคเกษตรเป็นเรื่องของความแปรปรวนของสภาวะอากาศ และการระบาดของแมลงศัตรูพืชในนาข้าว เนื่องจากปัจจุบันมีการหมุนเวียนปลูกทั้งปีทำให้ปริมาณแมลงไม่ลดลงตามธรรมชาติ

ภาคอุตสาหกรรม ปี 2554 ผลผลิตคาดว่าจะเติบโตต่อเนื่อง ผลจากอุปสงค์ในประเทศและต่างประเทศขยายตัว รวมทั้งอุปทานวัตถุดิบจากภาคเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หมวดสินค้าอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเติบโต เช่น สินค้าหมวดวัสดุก่อสร้างที่มีอุปสงค์ที่แข็งแกร่ง ด้านการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกคาดว่าจะเติบโตตามสมมติฐานการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า โดยสินค้าประเภทชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์จะขยายตัวตามความต้องการสินค้า IT รูปแบบใหม่ (เช่น smart phone, navigator) สินค้าเกษตรแปรรูปมีแนวโน้มดีต่อเนื่อง เพราะมีจุดแข็งด้านคุณภาพและการส่งมอบที่ตรงเวลา ธุรกิจบางส่วนได้คำสั่งซื้อล่วงหน้าเพิ่มขึ้นจากปีก่อนแล้ว อย่างไรก็ตามการส่งออกจะขึ้นอยู่กับสภาวะอากาศซึ่งมีผลต่อปริมาณวัตถุดิบ สำหรับมูลค่าการได้รับส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ในหมวด

สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เกษตรแปรรูป และพลังงานในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น ทำให้แนวโน้มภาคอุตสาหกรรมยังอยู่ในเกณฑ์ขยายตัว

การท่องเที่ยว ปี 2554 หากเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวอย่างมีเสถียรภาพ สถานการณ์การเมืองภายในประเทศมีความสงบ และไม่เกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่แล้ว ด้านนักท่องเที่ยวชาวไทยคาดว่าจะเพิ่มต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งจากแหล่งท่องเที่ยวใหม่เริ่มมีชื่อเสียงมากขึ้น ขณะที่การส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น การจัดงานมหกรรมพืชสวนโลกเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2554 จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงไตรมาส 4 ทำให้ภาพรวมการท่องเที่ยวภาคเหนือมีแนวโน้มเติบโต อย่างไรก็ตามในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีธุรกิจโรงแรมและที่พักจำนวนมากยังคงมีการแข่งขันสูงอาจทำให้รายได้ของธุรกิจเพิ่มไม่มากนัก

การใช้จ่ายภาคเอกชน ขยายตัวในเกณฑ์ดีต่อเนื่องและจะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคเหนือปี 2554 ต่อไป โดยมีแรงสนับสนุนจากอุปสงค์ด้วยอัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคปรับดีขึ้น รายได้จากภาคเศรษฐกิจจริงคาดว่าจะอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งรายได้จากภาคเกษตรตามแนวโน้มราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก รายได้จากภาคอุตสาหกรรมเติบโตตามอุปสงค์ในประเทศและการส่งออก รายได้จากการท่องเที่ยวเติบโตตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เริ่มมีแนวโน้มกลับสู่ภาวะปกติ ขณะที่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมจะได้รับผลดีจากการปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ การปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการในช่วงเดือนเมษายน รวมทั้งการขยายเป้าหมายสินเชื่อของสถาบันการเงินจะช่วยสนับสนุนให้อุปสงค์เพิ่มขึ้น ด้านอุปทานคาดว่าจะมีการออกจำหน่ายสินค้ารุ่นใหม่ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น เช่น รถยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งจะกระตุ้นให้การใช้จ่ายภาคเอกชนเติบโตต่อไป

การลงทุนภาคเอกชน ปี 2554 การลงทุนก่อสร้างประเภทที่อยู่อาศัยและอาคารเพื่อการพาณิชย์ในจังหวัดศูนย์กลางของภูมิภาคคาดว่าจะขยายตัวตามอุปสงค์ที่แข็งแกร่งและการสนับสนุนสินเชื่อจากสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตามอัตราการขยายตัวอาจชะลอบ้าง ผลจากอัตราดอกเบี้ยขาขึ้นทำให้ผู้ซื้อใช้เวลาตัดสินใจ ราคาวสดุก่อสร้างที่เริ่มปรับขึ้น และความระมัดระวังของผู้ประกอบการตามปริมาณอุปทานที่เพิ่มขึ้น ด้านการลงทุนเพื่อผลิตสินค้ามีแนวโน้มดี ตามมูลค่าการได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง รวมทั้งอุตสาหกรรมส่งออกปัจจุบันใช้กำลังการผลิตในระดับสูง และต้องลงทุนเพิ่มหากอุปสงค์ต่างประเทศฟื้นตัวต่อเนื่อง

การใช้จ่ายภาครัฐ คาดว่าแรงกระตุ้นด้านการคลังในปี 2554 จะยังคงมีบทบาทสำคัญต่อไป ผลจากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายภาครัฐของประเทศขาดดุลเพิ่มขึ้น (ปีงบประมาณ 2554 ขาดดุล 420 พันล้านบาท เทียบกับปีก่อนขาดดุล 350 พันล้านบาท) ทำให้บทบาทของภาครัฐจะยังมีต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการใช้จ่ายจากงบประมาณของโครงการไทยเข้มแข็งในภาคเหนือจะลดบทบาทลง เพราะได้เร่งเบิกจ่ายไปในปีก่อนแล้วจึงเหลือเม็ดเงินไม่มากนัก

การส่งออกและนำเข้า ปี 2554 คาดว่าจะเติบโตตามสมมติฐานการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่มีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในเอเชีย มูลค่าส่งออกของภาคเหนือในปีนี้จะเริ่มกลับเข้าสู่ระดับปกติและอัตราการขยายตัวจะไม่สูงเหมือนปีก่อน ทั้งนี้การส่งออกที่เติบโตจะส่งผลให้การนำเข้าสินค้า

วัตถุดิบและสินค้าทุนเพิ่มขึ้น ด้านการส่งออกขายแดนคาดว่าจะเพิ่มบทบาทต่อเนื่อง ตามการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้านและความต้องการขนส่งสินค้าผ่านแดน ขณะที่ความเสี่ยงการค้าขายแดนขึ้นอยู่กับมาตรการดูแลการค้าของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสำคัญ

ภาคการเงิน สถาบันการเงินหลายแห่งประกาศเป้าหมายเชิงรุกในการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น ทั้งสินเชื่อเพื่อธุรกิจและสินเชื่อรายย่อย ตลอดจนเร่งออกผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของธุรกิจและผู้บริโภค ทำให้สินเชื่อยังมีแนวโน้มเติบโตและช่วยสนับสนุนอุปสงค์การบริโภคและการลงทุนในปี 2554 ต่อไป

ความท้าทาย

ความท้าทายของเศรษฐกิจภาคเหนือปี 2554 ปัญหาการเมืองภายในประเทศยังคงเป็นประเด็นความท้าทายต่อการเติบโตของเศรษฐกิจภาคเหนือ หากสามารถผ่านการเลือกตั้งได้โดยสงบและเกิดเสถียรภาพ จะส่งผลบวกต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุน และส่งผลดีต่อภาคการท่องเที่ยวที่กำลังฟื้นตัว สำหรับความเสี่ยงด้านต่างประเทศได้แก่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งหากฟื้นตัวอย่างมีเสถียรภาพจะทำให้ภาคส่งออกและการท่องเที่ยวเติบโตตามคาด ขณะที่ความผันผวนของค่าเงินยังเป็นประเด็นสำคัญต่อภาคส่งออก ทั้งผลจาก capital flows ที่ไหลเข้ามายัง emerging markets อาจทำให้เงินบาทแข็งค่า และในทางตรงข้ามผลกระทบอาจถูกหักล้างด้วยดุลบัญชีเดินสะพัดที่คาดว่าจะลดลงตามการส่งออกที่ชะลอตัว ทำให้ทิศทางค่าเงินบาทมีโอกาสเคลื่อนไหว 2 ทิศทางมากขึ้น นอกจากนี้เงินเฟ้อมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะจากการปรับเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลก ซึ่งจะกระทบทางตรงผ่านสินค้าประเภทน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีน้ำหนักถึงร้อยละ 6.7 ในตระกร้าดัชนีราคาผู้บริโภคภาคเหนือ และทางอ้อมผ่านต้นทุนการผลิตสินค้าชนิดอื่น ประกอบกับการคาดการณ์รายได้ของประชาชนที่เพิ่มขึ้น อาจทำให้ผู้ผลิตและผู้ขายปรับเพิ่มราคาสินค้าได้

สำหรับการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2554 แม้ว่าจะกระทบต่ออุปสงค์บ้าง แต่เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการปล่อยให้อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำเป็นพิษจนอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงติดลบเป็นระยะเวลานาน จะส่งผลต่อผู้ออมและผู้กู้ให้มีพฤติกรรมที่บิดเบือนไป (distortion) เช่น ลดการออมแต่นำไปบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย ลงทุนในสินทรัพย์อื่น หรือกู้ยืมมากจนเกิดความเสี่ยงในอนาคต ประกอบกับแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ปรับสูงขึ้นอาจเกิดความเสียหายต่อการเร่งตัวของเงินเฟ้อ (second round effect) ในอนาคต ดังนั้นการทยอยปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายก็เพื่อให้สามารถดูแลเงินเฟ้อได้อย่างทันท่วงทีในช่วงที่เศรษฐกิจกลับเข้าสู่ภาวะปกติ
